

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาผลของการนวดสัมผัสที่มีต่อพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด ของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง ผู้วิจัยสรุปและอภิปรายผลได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการนวดสัมผัสที่มีต่อพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด ในเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด ก่อนและหลังการนวดสัมผัส ในเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

สมมติฐานการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัดในเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายมีค่าลดลง
2. ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัดหลังการนวดสัมผัสน้อยกว่า ก่อนการนวดสัมผัส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย กำลังศึกษาในระดับชั้นเตรียมความพร้อม ห้องเรียนร่างกายและสุขภาพ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย กำลังศึกษาในระดับชั้นเตรียมความพร้อม ห้องเรียนร่างกายและสุขภาพ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง เพศชาย อายุ 7 ปี 8 เดือน เลือกแบบเฉพาะเจาะจง คือ มีพฤติกรรมต่อต้านการฝึก ร้องไห้กรีดตลอดชั่วโมงการฝึก กัดแขนตัวเองเมื่อไม่พอใจ จำนวน 1 คน
2. ตัวแปรที่ศึกษา
ตัวแปรต้น คือ การนวดสัมผัส
ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย
การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นเวลา 8 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง รวม 16 ครั้ง โดยดำเนินการระหว่างวันที่ 9 กรกฎาคม 2561 ถึง วันที่ 30 สิงหาคม 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. โปรแกรมการนัดสัมผัส ประกอบด้วย 6 ท่า คือ 1) ท่าบวบริเวณใบหน้า 2) ท่าบวรหน้าอก 3) ท่าบวรแขน 4) ท่าบวรกระตุ้นระบบทางเดินอาหาร 5) ท่าบวรขาและเท้า และ 6) ท่าบวรหลัง
2. แบบสังเกตพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด

การดำเนินการทดลอง

1. ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด คือ การร้องไห้กรีดและการทำร้ายตนเอง ประเมินพฤติกรรมต่อต้านการฝึกก่อนการทดลองใช้โปรแกรมการนัดสัมผัส (สัปดาห์ที่ 1) โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด ใช้เวลา 1 สัปดาห์ ประเมินในวันจันทร์ และวันพฤหัสบดี โดยนับจำนวนครั้งความถี่ที่นักเรียนแสดงพฤติกรรม แล้วบันทึกผลการสังเกตในแบบสังเกตพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด

2. ใช้โปรแกรมการนัดสัมผัส 20 นาที ก่อนการฝึกกายภาพบำบัดตามปกติ เป็นเวลา 2 วัน/สัปดาห์ คือ วันจันทร์ และวันพฤหัสบดี ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ รวมเป็น 12 ครั้ง (สัปดาห์ที่ 2-7) สังเกตพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด คือ การร้องไห้กรีดและการทำร้ายตนเอง นับจำนวนครั้งความถี่ที่นักเรียนแสดงพฤติกรรม แล้วบันทึกผลการสังเกตในแบบสังเกตพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด โปรแกรมการนัดสัมผัส ประกอบด้วย 6 ท่า ดังนี้

- 1) ท่าบวบริเวณใบหน้า
- 2) ท่าบวรหน้าอก
- 3) ท่าบวรแขน
- 4) ท่าบวรกระตุ้นระบบทางเดินอาหาร
- 5) ท่าบวรขาและเท้า
- 6) ท่าบวรหลัง

3. หลังจากทดลองเป็นเวลา 6 สัปดาห์ รวมเป็น 12 ครั้ง ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด คือ การร้องไห้กรีดและการทำร้ายตนเอง ใช้เวลา 1 สัปดาห์ (สัปดาห์ที่ 8) ประเมินในวันจันทร์ และวันพฤหัสบดี โดยนับจำนวนครั้งความถี่ที่นักเรียนแสดงพฤติกรรม แล้วบันทึกผลการสังเกตในแบบสังเกตพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการนัดสัมผัส ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. การเปรียบเทียบพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการนัดสัมผัส ด้วยการหาค่าสถิติทดสอบที (t-test Dependent Sample)

สรุปผลการทดลอง

1. ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด ในเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายมีค่าลดลง
2. ค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด ทั้ง 2 พฤติกรรม คือ การร้องไห้กรีด และการทำร้ายตัวเอง หลังการนวดสัมผัสน้อยกว่าก่อนการนวดสัมผัส อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาผลของการนวดสัมผัสที่มีต่อพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัด ของเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 4 จังหวัดตรัง ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกาย มีค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัดหลังการนวดสัมผัส น้อยกว่าก่อนการนวดสัมผัส โดยค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัดที่ลดลงมากที่สุดคือ พฤติกรรมกรีดร้องไห้กรีด และรองลงมาคือ พฤติกรรมการทำร้ายตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจจะเนื่องมาจากการนวดสัมผัส ทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ถ่ายทอดความรู้สึกรัก ความผูกพันต่อกัน ซึ่งนักเรียนสามารถสัมผัสความรู้สึกนี้ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ จารุวรรณ ประดา และคณะ (2553) ได้ทำการศึกษาผลของโปรแกรม A2M ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวทางกาย และการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญากับผู้ปกครอง ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวทางกายของผู้บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญาหลังเข้าร่วมโปรแกรม A2M ลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้บกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญากับผู้ปกครองหลังเข้าร่วมโปรแกรม A2M เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการศึกษาของบุญธดา วงศ์จารุพรรณ และคณะ (2550) ได้ทำการศึกษาผลการนวดสัมผัสทารกต่อความรักผูกพันระหว่างมารดาทารกและสัญญาณพฤติกรรมของทารกตลอดก่อนกำหนด ผลการศึกษาพบว่า หลังการนวดสัมผัสทารกเกิดก่อนกำหนด ทำให้มารดามีระดับความรักผูกพันเพิ่มขึ้น และมารดามีพฤติกรรมความรักผูกพันต่อทารกเกิดก่อนกำหนดเพิ่มขึ้น การนวดสัมผัสช่วยลดความเครียดของทารกได้ และในระหว่างการนวด พ่อแม่ลูกจะได้ใกล้ชิด ได้พูดคุย มองหน้าและสบตากับลูก ทำให้เกิดสายสัมพันธ์รักและความผูกพันทางจิตใจระหว่างพ่อแม่ลูก ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว ส่งผลให้เด็กอารมณ์ดี แจ่มใสขึ้น ไม่หงุดหงิด พฤติกรรมก้าวร้าวจึงไม่เกิดขึ้น (รวีวรรณ รุ่งไพบูลย์, 2547) การนวดสัมผัสเป็นการสัมผัสรูปแบบหนึ่งที่ช่วยสร้างความรัก ความผูกพันระหว่างพ่อแม่ลูก อีกทั้งยังส่งผลทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ทางด้านร่างกายก็จะช่วยให้เด็กมีสุขภาพกายแข็งแรง กล้ามเนื้อผ่อนคลาย การไหลเวียนของโลหิตดีขึ้น ช่วยในการทำงานของกระเพาะอาหารและลำไส้ ช่วยกระตุ้นการดูดกลืน ทำให้ระบบการย่อยดีขึ้น ด้านจิตใจการนวดสัมผัสจะช่วยลดความเครียดของลูก ทำให้สุขภาพจิต และอารมณ์ของลูกน้อยดีขึ้น (วิไล เลิศธรรมเทวี, 2547) ทั้งนี้ยังช่วยเพิ่มพัฒนาการของลูกให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นการสื่อสารภาษาทางกายและสายสัมพันธ์ทางใจระหว่างคุณกับลูกน้อย ให้เกิดความรัก ความผูกพันมากยิ่งขึ้น (สมพร จิตรรัตนพร, 2551) สอดคล้องกับการศึกษาของดรุณี ขมกลิ่น (2549) ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมปฏิสัมพันธ์บิดาและทารกโดยการนวดสัมผัสต่อความผูกพันของบิดาต่อทารกเกิดก่อนกำหนด ที่พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความผูกพันของบิดาต่อทารกเกิดก่อนกำหนด กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมปฏิสัมพันธ์บิดาและทารกโดยการนวด

สัมผัส เมื่อทารกอายุ 18 วันสูงกว่าเมื่อทารกอายุ 3 วัน เมื่อทารกอายุ 1 เดือนสูงกว่าเมื่อทารกอายุ 18 วัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และค่าเฉลี่ยของคะแนนความผูกพันของบิดาต่อทารกเกิดก่อนกำหนดในบิดา กลุ่มที่ได้รับโปรแกรมส่งเสริมปฏิสัมพันธ์บิดาและทารกโดยการนวดสัมผัส สูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการพยาบาลตามปกติ เมื่อทารกอายุ 18 วัน และเมื่อทารกอายุ 1 เดือน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และการศึกษาของสุอารี ลำตระกูล (2551) ศึกษาประสิทธิผลของการนวดสัมผัส ร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับทารกต่อความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดากับทารกแรกเกิดในมารดาวัยรุ่นครรภ์แรกหลังคลอด ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ทำการนวดสัมผัสร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับทารก มีคะแนนความรักใคร่ผูกพันระหว่างมารดาและทารกหลังคลอดมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ทำการนวดสัมผัสร่วมกับการมีปฏิสัมพันธ์กับทารกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.001

และจากการที่ให้ผู้ปกครองสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะอยู่ที่บ้าน พบว่า นักเรียนไม่มีพฤติกรรมต่อต้าน ร้องไห้กรี๊ด และทำร้ายตัวเองโดยการกัดแขนของตัวเองเลย และพื้นฐานที่บ้านนักเรียนจะเลี้ยงแบบตามใจ เป็นหลานคนเดียวของบ้าน มีปู่และย่าคอยตามใจทุกอย่าง ยกเว้นถ้าโดนบังคับให้ทำในสิ่งที่ไม่ชอบ ก็จะแสดงพฤติกรรมดั่งกล่าวออกมา ซึ่งสอดคล้องกับพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในการต่อต้านการฝึกทางกายภาพบำบัดที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เนื่องจากการฝึกทางกายภาพบำบัดจะต้องมีการจับตัว ยึดเหยียดกล้ามเนื้อ และออกกำลังภายในท่าทางต่าง ๆ ซึ่งนักเรียนจะไม่ชอบ การนวดสัมผัสทำให้นักเรียนผ่อนคลาย อารมณ์ดี นักเรียนที่มีสภาพความพิการไม่สามารถแสดงออกถึงความต้องการของตัวเองได้ ทำให้เกิดความคับข้องใจ จึงสื่อสารแสดงออกมาด้วยการร้องไห้แง และมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ นักเรียนจะรู้สึกหวาดกลัว ไม่ปลอดภัย การนวดสัมผัสสามารถกระตุ้นระบบประสาทในสมอง ช่วยลดฮอร์โมนที่สร้างความเครียดให้กับเด็กได้อีกทางหนึ่ง ช่วยให้เด็กได้รับความอบอุ่น เกิดการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ และระบบประสาทที่ดี และช่วยแก้อาการงอแง โยเย เรียกร้องความสนใจได้ รวมทั้งสามารถลดความวิตกกังวลและให้ความร่วมมือในการฝึกได้เป็นอย่างดี เพื่อจะได้ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถตามวิธีการรักษาทางกายภาพบำบัดต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. การนวดสัมผัสเป็นวิธีการสัมผัสโดยใช้มือ ที่ต้องใช้ความรักความเข้าใจ ควรกระทำด้วยความนุ่มนวลละเอียดอ่อน
2. ในการนวดสัมผัส ควรเลือกเวลาในการนวดที่เหมาะสม ถ้านักเรียนมีอาการต่อต้านในการนวด ไม่ควรฝืน ควรเบี่ยงเบนความสนใจ ล้อเล่นให้นักเรียนอารมณ์ดีก่อน ถึงจะเริ่มนวดต่อ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทดลองครั้งต่อไป

ควรมีการทดลองกับนักเรียนคนอื่น หรือผู้ที่มีความบกพร่องด้านอื่น ๆ